

Icelandic A: literature – Standard level – Paper 1
Islandais A : littérature – Niveau moyen – Épreuve 1
Islandés A: literatura – Nivel medio – Prueba 1

Friday 8 May 2015 (afternoon)
Vendredi 8 mai 2015 (après-midi)
Viernes 8 de mayo de 2015 (tarde)

1 hour 30 minutes / 1 heure 30 minutes / 1 hora 30 minutos

Instructions to candidates

- Do not open this examination paper until instructed to do so.
- Write a guided literary analysis on one passage only. In your answer you must address both of the guiding questions provided.
- The maximum mark for this examination paper is **[20 marks]**.

Instructions destinées aux candidats

- N'ouvrez pas cette épreuve avant d'y être autorisé(e).
- Rédigez une analyse littéraire dirigée d'un seul des passages. Les deux questions d'orientation fournies doivent être traitées dans votre réponse.
- Le nombre maximum de points pour cette épreuve d'examen est de **[20 points]**.

Instrucciones para los alumnos

- No abra esta prueba hasta que se lo autoricen.
- Escriba un análisis literario guiado sobre un solo pasaje. Debe abordar las dos preguntas de orientación en su respuesta.
- La puntuación máxima para esta prueba de examen es **[20 puntos]**.

Skrifaðu stýrða bókmenntagreiningu um aðeins **annan** textann. Greining þín verður að bregðast við báðum leiðbeinandi spurningunum sem gefnar eru.

1.

Heimsupptök með tilbrigðum

Það er kynlegt til þess að hugsa, dapurlegt og í rauninni hlálegt að koma í heiminn með heilmiklum hávaða og fyrirgangi, en hafa ekki hugmynd um það fyrren löngu seinna að svo örlagaríkt atvik hafi átt sér stað: veröldin hafi eignast nýjan möndul sem sól, tungl og stjörnur, heimurinn og tilveran í sínum margvíslegu tilbrigðum eiga eftir að snúast um heila mannsævi; 5 tíminn hafi alltíeinu orðið til á nýjaleik og muni halda áfram að líða með stigvaxandi hraða þartil einn góðan veðurdag hann er ekki meir. En hver veit nema frumefni líkamans búi yfir þessari vitneskju frá öndverðu og bruggi úr henni þá römmu blöndu angistar og eftirvæntingar sem nefnd er sjálfsvitund.

10 Og sé minnst á tildrög þesskonar uppákomu sem barnsfæðing er, þá eru þau einlægt svo nauðaómerkileg að þau koma hvergi fram, hvorki í kirkjubókum né fæðingarvottorðum, nafnskírteinum né lögregluskýrslum, æviskrám né dánarminningum. Enda eru þau yfirleitt hreinum tilviljunum háð og skipta litlu máli fyrir framvinduna: tveir óvitar hafa borið eld að þræðinum og í fylling tímans mun sprengjan splundra sól, tungli og stjörnum þegar þráðurinn er brunninn og loginn kemst í púðrið.

15 Tildrögin gætu til að mynda verið eitthvað á þessa lund:

Nítján ára stúlka, grannvaxin og dökk yfirlitum, tekur sig upp frá fósturforeldrum vestrá Breiðafirði þarsem hún er heitbundin ungum og efnilegum bóndasyni – kannski til að leita sér nýrrar reynslu eða flýja fásinnið eða einfaldlega svala meðfæddri ævintýraprá. Hún ræðst til þjónustustarfa hjá matsöluöknu í höfuðstaðnum og fyrren varir eru öll hennar framtíðaráform 20 rokin úti þá sviptivinda sem einatt leika um suðvesturhorn landsins.

Dul, hæglát og andlitsfríð laðar stúlkan ósjálfrátt að sér augnagotur kostgangara. En hún lætur sér fátt um finnast – nema þegar tiltekinn maður í hópnum skotrar til hennar augunum. Þá fer hún hjá sér og blóðið rýkur uppí fölleita vanga.

25 Hann er talsvert eldri en hún, farinn að missa hárið framaná hvirflinum, en er fríður og fínlega vaxinn, fjörugur og málgláður. Ævinlega einhver kitlandi glampi í tilliti hans. Að vísu er hann sagður vera talsvert fyrir sopann og hefur á sér misjafnt orð fyrir lausagang og barneignir út og suður. En hvers er kornungt kvenmannshjarta megnugt gagnvart gerningum lífsreyns glæsímennis? Einsog stormsveipur umlykur kátína hans og orðheppni ungu stúlkuna, að 30 ógleymdu atgervi og yfirbragði sem er í undarlegri mótsögn við orðsþorið sem af honum fer. Hún er tæplega búin að átta sig hvert stefnir, þegar hún er komin undir eina sæng með þessum ástheita landshornamanni.

Áðuren árið er liðið eru þau komin uppí sveit og búa um stundarsakir á útmánuðum í tjaldi meðan fyrirvinnan hjálpar bónda nokkrum við vegagerð. Þar nær fyrsti ávöxtur hinnar snöggsöðnu ástar fullum þroska og dettur inní veröldina með eftirminnilegu öskri einn dag 35 síðla vetrar í það mund sem heimskreppan mikla er að byrja að naga rætur allsnægtatrésins vestrí Ameríku. Rétt er að geta þess til að firra nefndan bónda ámæli eða getsökum um mannúðarskort, að hjónaleysin voru tekin í hús meðan á barnsburðinum stóð, enda fremur kalt í veðri þessa marsdaga.

Svo hversdagsleg var koma mín í heiminn.

Sigurður A Magnússon, *Undir kalstjörnu* (1979)

- (a) Hvað geturðu sagt um viðhorf sögumanns til foreldra sinna út frá þessum kafla?
- (b) Fjallaðu um myndmálið og tungumálið sem höfundur notar til að lýsa fæðingu og getnaði barnsins.

2.

Æskuást

Hví leitar það hljómdjúpi hörpunnar frá,
sem helst skyldi í þögninni grafið?
Ég kalla þó aldrei þá sól úr sjá,
sem sefur á bak við hafið!

5 Ég er eins og kirkja á öræfa tind,
svo auð, sem við hinsta dauða,
þó brosir hin heilaga Maríumynd
þín minning frá vegginum auða.

10 Sakleysið hreint eins og helgilín
var hjúpur fegurðar þinnar,
sem reykelsisilmur var ástin þín
á altari sálar minnar.

15 Þú hvarfst mér, og burt ég í fjarska fór,
en fann þig þó hvert sem ég sneri,
sem titrandi óm í auðum kór
og angan úr tómu kerri.

Jónas Guðlaugsson, *Dagsbrún* (1909)

- (a) Lýstu þeim áhrifum sem ástin hefur á ljóðmælanda.
- (b) Ræddu notkun ljóðskáldsins á trúarlegu tákamáli og hvaða áhrif það hefur.
-